

Klar for tiltak I Flekkefjord og Fedafjorden

Flekkefjord
kommune

Arve Misund, COWI
Silje Nag Ulla, COWI
Terje Aamot, Rene
Listerfjorder

Rene Listerfjorder

COWI

Gjennomførte undersøkelser i Flekkefjord og Fedafjorden

- Sedimentprøver
- Toksisitets- og helsesedimenttest
- Oksygenmålinger
- Binding av metaller (AVS/SEM)
- Passive prøvetakere – biotilgjengelighet
- Metylkvikksølv i sediment og fisk
- Undersøkelse av fisk og blåskjell

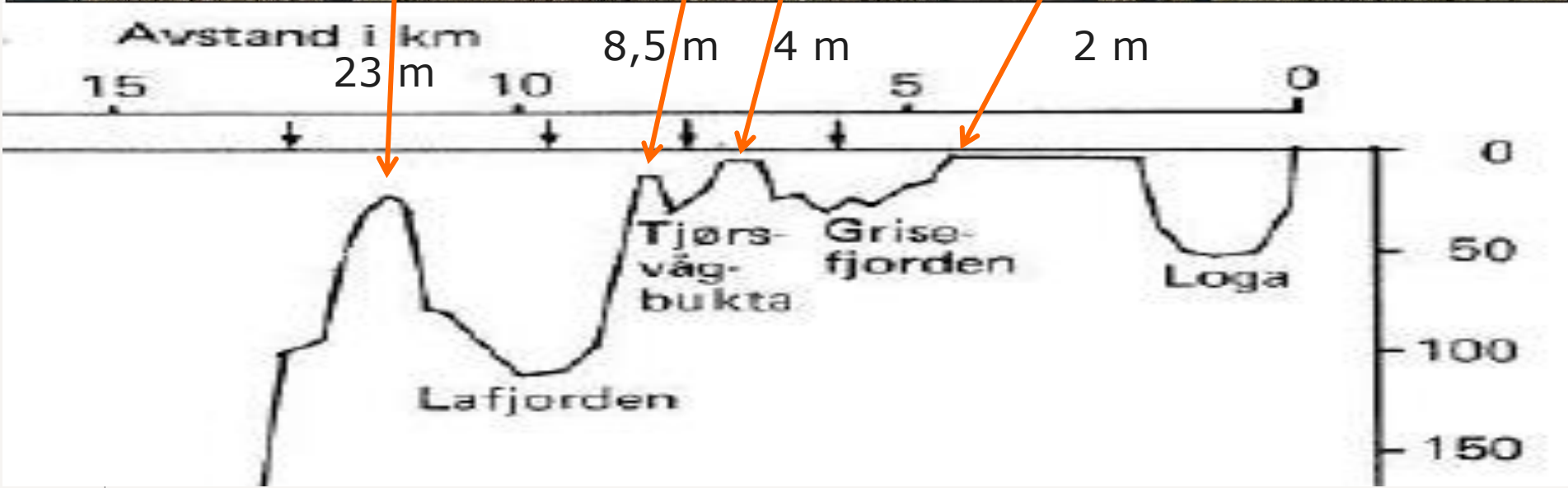
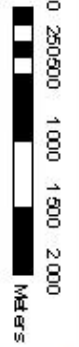
Utfordringer i Flekkefjord og Fedafjorden

- > Anoksiske basseng (Flekkefjord)
- > Kvikksølv (Fedafjorden og Flekkefjord)
- > PAH (Fedafjorden)
- > PCB (Flekkefjord)

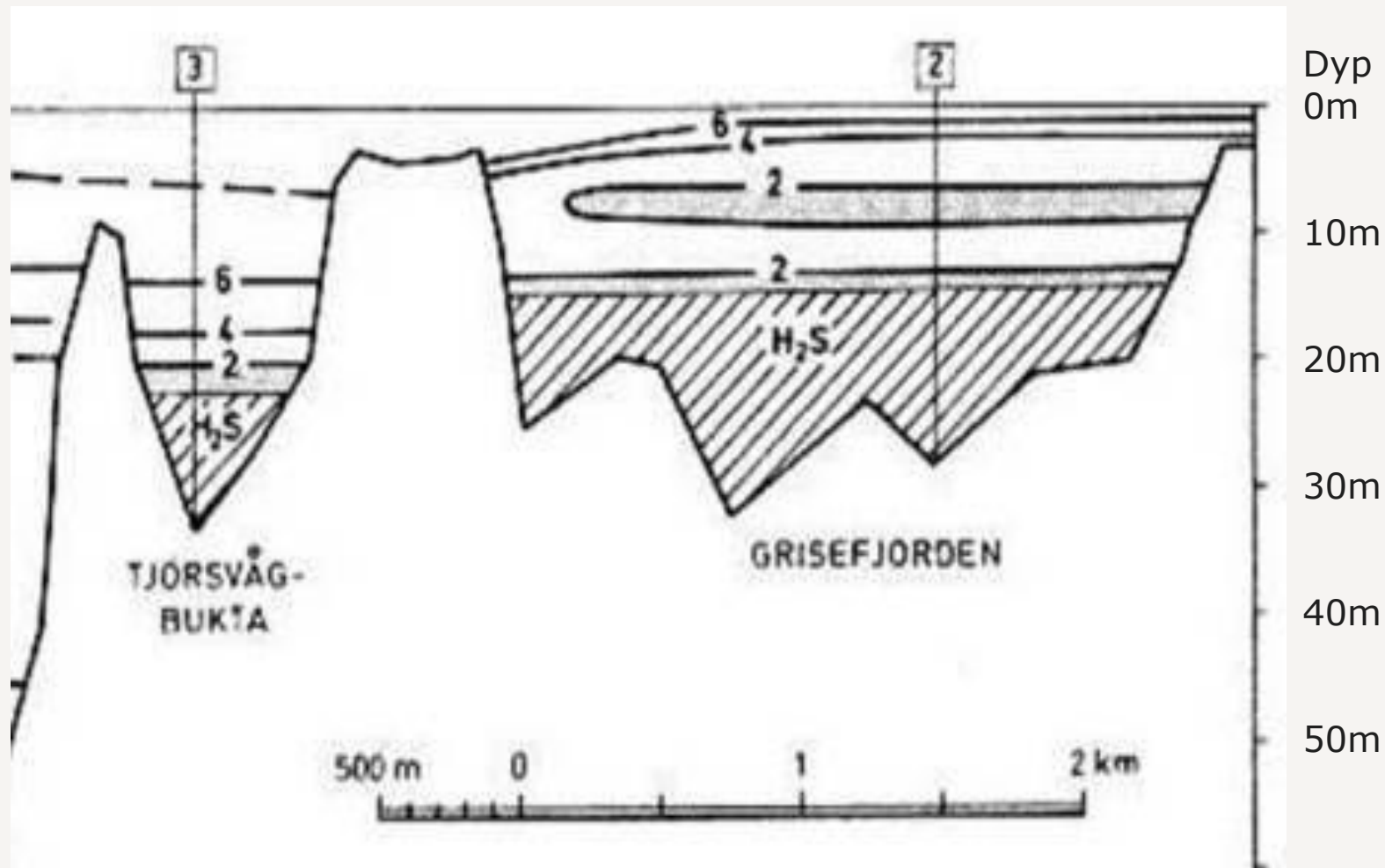
Breakaktivitet → Terskelfjorder

Tegnforklaring

- Overflateprøver 2011
- Kjemneprøver 2011

Bunntopografi og oksygennivå i vannsøylen (Niva, 1976)

Vannkjemi i Grisefjorden

- Studier i 1986:
Stør tilførsel av næringsstoffer \Rightarrow overgjødning
Anoksisk bunnvann
- Studier i 1994-95:
Mindre tilførsel av næringsstoffer og mer oksygen i
bunnvann
- Studier i 2003:
Lite endringer siden 1994-95
Anoksisk vann under 13 m dyp
- Studier i 2011:
Dykker påviste anoksist overgang under 12 – 13 m dyp

Aarenes Lærfabrikk
(nedlagt)

Sedimentprøver fra
Grisefjorden

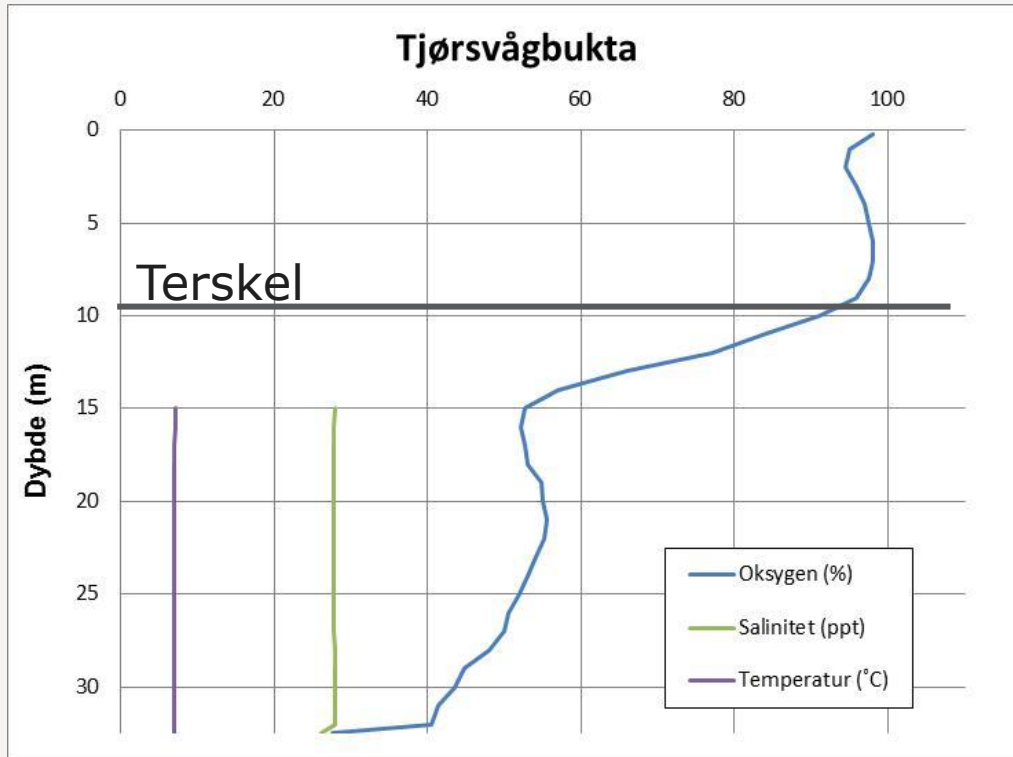
H₂S lukt

8

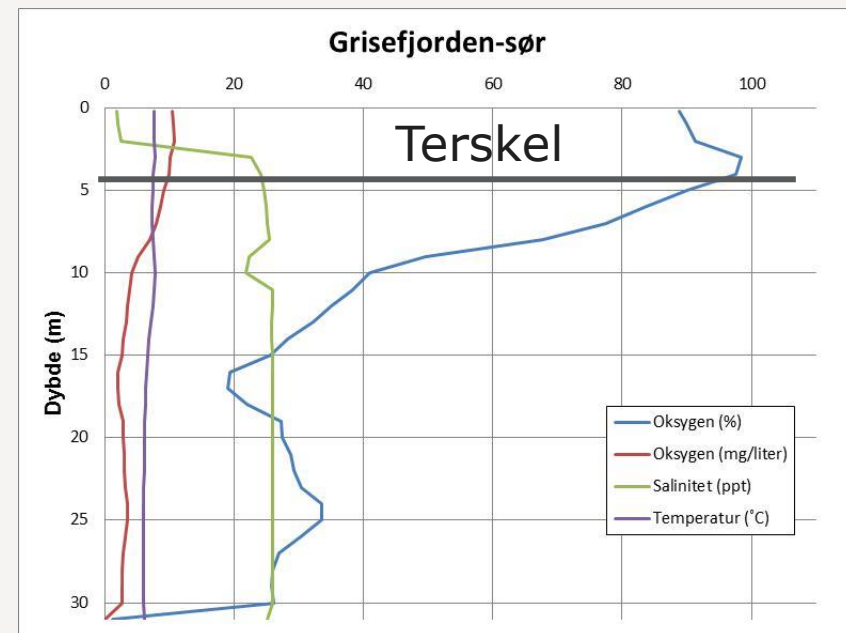
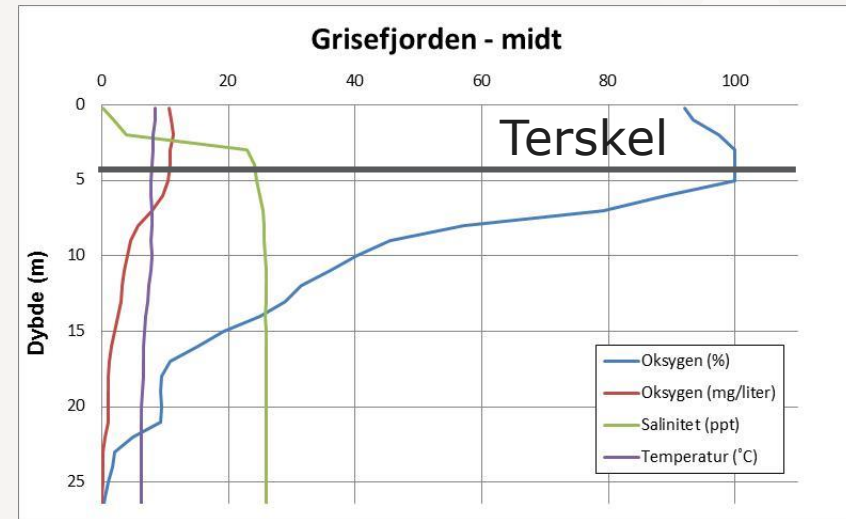

Bløte prøver

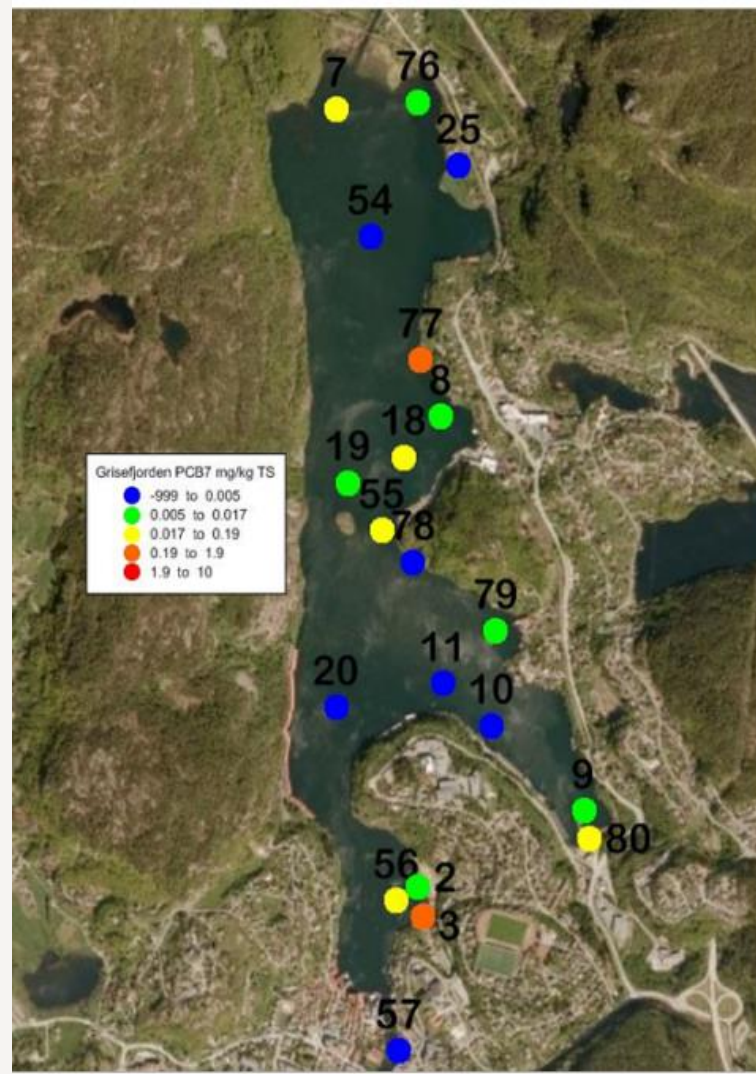
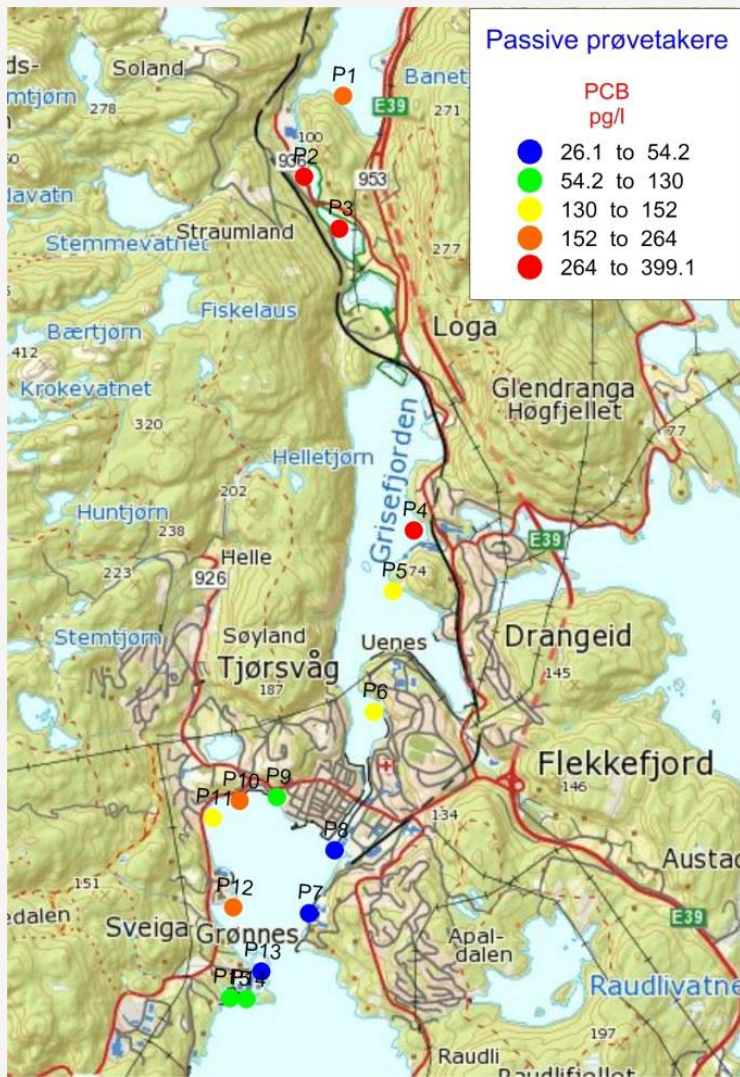
Oksygenmålinger 2013

FORURENSEDE SEDIMENTER - KLART FOR TILTAK
I FLEKKEFJORD OG FEDAFJORDEN

PCB i passive prøvetakere og sediment

Innhold av miljøgifter i torsk og blåskjell i Grisefjorden

TWI meHg: 1,3 µg meHg/kg kroppsvekt
(TWI = Tolerable weekly intake)

Vekt barn: 10 kg
Tillatt ukentlig dose barn: 13 µg meHg

Vekt voksne: 70 kg
Tillatt ukentlig dose voksne: 91 µg meHg

Beregnet grenseverdi for inntak av torskfilet fra Grisefjorden (indre og ytre):

Indre Grisefjorden:
Barn: 46 g torskfilet per uke
Voksne: 320 g per uke

Ytre Grisefjorden:
Barn: 30 g torskfilet per uke
Voksne: 210 g per uke

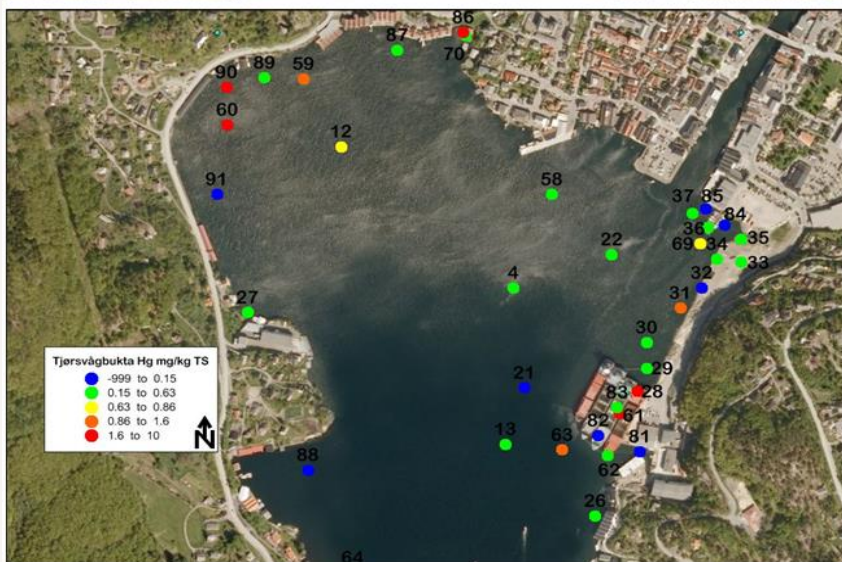
Helsedirektoratet anbefaler å spise fisk til middag 2 – 3 ganger i uken.

1 porsjon fisk tilsvarer ca. 150 - 200 g.

		VÅTVEKT				TØRRVEKT		
Stasjon	Enhet	Gris-Inn	Gris-Ytr	Gris-Inn	Gris-Ytr	80	80	
Type prøve		torskefilet	torskefilet	torskelever	torskelever	blåskjell	blåskjell	
Tørrstoff	%	17,1	19,2	47,7	56,1	8,2	8,2	
Fett	%	i.a.	i.a.	32	41	i.a.	i.a.	
Tungmetaller								
	Arsen, As	mg/kg	1,5	3,0	5,3	6,1	1,0	13
	Bly, Pb	mg/kg	<0,0068	<0,0077	0,021	0,062	0,52	6,3
	Kobber, Cu	mg/kg	0,12	0,13	8,3	7,3	0,98	12
	Krom, Cr	mg/kg	0,0061	<0,0058	<0,014	0,068	0,09	1,1
	Kadmium, Cd	mg/kg	<0,0009	<0,0010	0,040	0,029	0,14	1,7
	Kobolt, Co	mg/kg	0,0042	0,0029	0,050	0,027	0,052	0,63
	Mangan, Mn	mg/kg	0,088	0,13	0,77	0,62	1,0	12
	Nikkel, Ni	mg/kg	<0,0068	<0,0077	0,019	<0,022	0,090	1,1
	Sink, Zn	mg/kg	3,7	3,4	21	17	9,1	111
	Kvikksølv, Hg	mg/kg	0,24	0,38	0,15	0,26	0,016	0,19
	Metylkvikksølv	mg/kg	0,28	0,43	0,25	0,36	0,011	0,13
Andre stoffer								
	Benso(a)pyren	µg/kg	<0,8	<0,95	<5	<5	-	<0,8
	Sum PAH ₁₆	µg/kg	i. p.	i. p.	38,80	47,10	-	i. p.
	Sum PCB ₇	µg/kg	1,43	1,81	617,00	1620,00	-	0,7

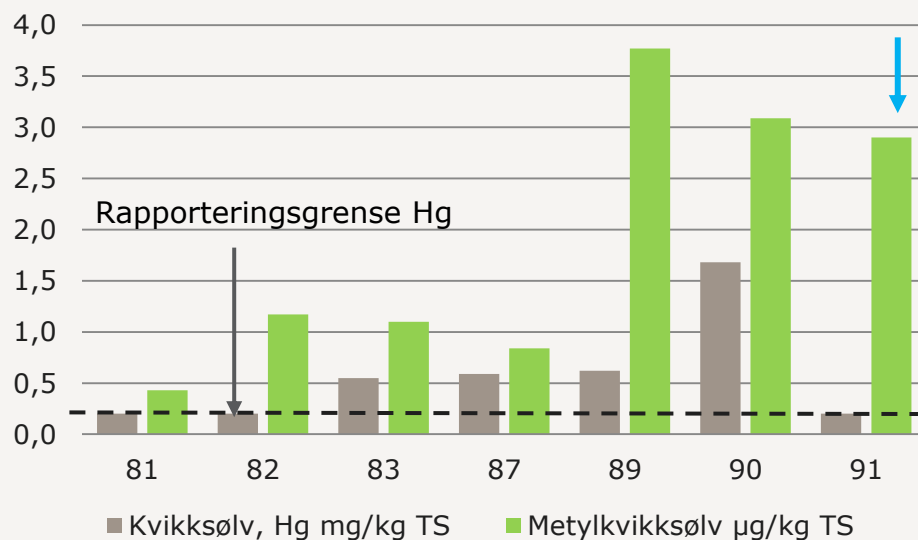
- Grenseverdi kvikksølv mg/kg vv: 0,5 (0,2)
- Grenseverdi PCB i torskfilet: 75 µg/kg vv
- Grenseverid PCB i torskelever: 200 µg/kg vv

Tjørsvågstrand - Hg og MeHg

Parameter	Enhet	81	82	83	87	89	90	91
Kvikksølv (Hg)	µg/kg TS	<200	<200	550	590	620	1680	<200
Metylkvikksølv (meHg)	µg/kg TS	0,43	1,2	1,1	0,84	3,8	3,1	2,9
MeHg/Hg	%	0,43 ¹	1,17 ¹	0,2	0,14	0,61	0,18	2,9 ¹
TOC	% TS	2,65	4,3	2,38	13,5	14,3	8,0	2,49
Redoks	mV	-287	-	-	-	-	-286	-

Kvikksølv / Metylkvikksølv

Eksempel på vurdering av risiko - Tjørsvågstrand

- > De viktigste parameterne med hensyn på risiko i dette området er:
 - > Økologisk risiko: Kobber, PAH og TBT
 - > Helse: Bly, kvikksølv, PAH og PCB
 - > Spredning: Kobber og PAH

Arealbruk: Småbåter, boligområde

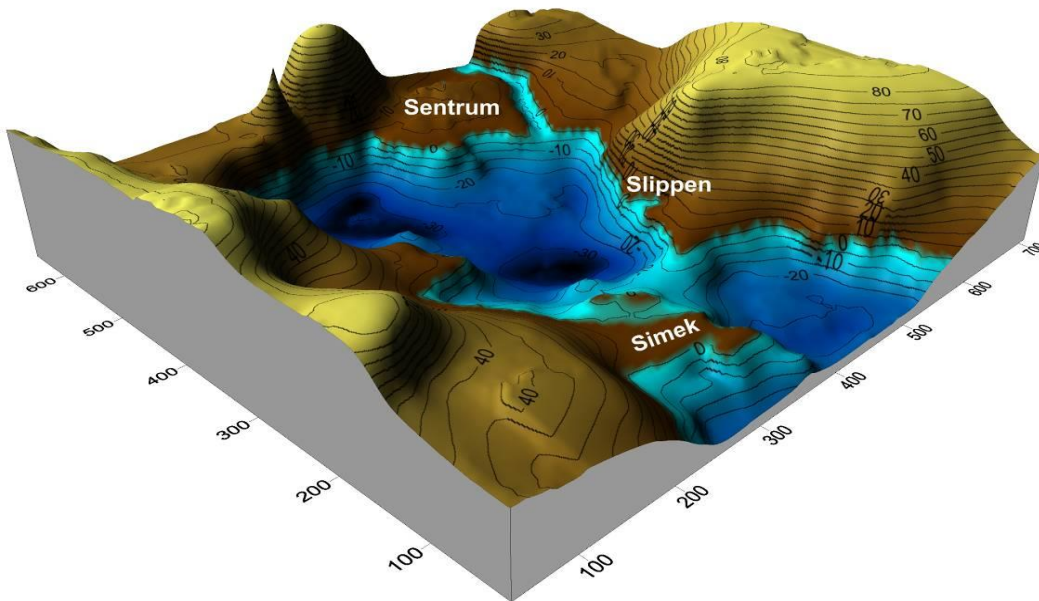
Kjente tiltak: Nei

Parameter	Overskridelser av akseptkriterier i beregningsverktøy (gjennomsnittskonsentrasjon)					
	Økologisk risiko			Helse	Spredning	Spredning kg/år
	Sedimentkons	Porevann	Målt sjøvann			
Tungmetaller						
Bly	2,5	0,6	0,0	9,7	2,6	0,91
Kobber	6,9	22	0,1	1,5	7,0	3,94
Krom totalt (III + VI)	1,5	2,0	0,0	2,7	1,5	3,11
Kvikksølv	1,6	0	0,1	21	1,6	0,005
Nikkel	0,4	1,1	0,1	0,1	0,4	0,53
Sink	2,4	4,0	0,3	1,9	2,6	5,1
PAH						
Acenaften	1,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,062
Fenantren	1,1	0,1	0,0	0,3	0,1	0,053
Antracen	6,1	0,5	0,0	0,1	0,6	0,015
Fluoranten	7,8	0,6	0,0	0,5	1,5	0,046
Pyren	4,6	7,1	0,0	0,7	0,7	0,078
Benzo(a)antracen	12	0,9	0,0	1,8	3,3	0,014
Krysen	4,2	0,3	0,0	0,7	1,3	0,049
Benzo(b)fluoranten	4,3	0,3	0,0	0,7	1,5	0,033
Benzo(k)fluoranten	3,6	0,3	0,0	3,5	1,2	0,024
Benzo(a)pyren	2,1	0,2	0,0	859	0,7	0,028
Indeno(1,2,3-cd)pyren	14	1,1	0,0	1,1	5,8	0,008
Benzo(ghi)perylene	34	2,6	0,0	0,4	12	0,018
PCB						
Sum PCB7	41	5,0*	0,11*	1196	**	0,032
TBT						
Tributyltinn (TBT-ion)	1,1	1265	0,1	1,1	0,1	0,042

Tilleggsundersøkelse	Tjørsvågsstrand	
	Antall	Vurdering
Cpw PAH34 toksisitet (EPA-16)	6	Alle lavere enn 0,81, og ikke toksiske
Sulfidbinding (AVS/SEM)	1	Veldig mye sulfid sammenlignet med metaller (AVS/SEM = 25)
Metylkvikksølv i sediment	4	0,84-3,77 µg/kg (høyeste i flekkefjord)
Oksygenprofiler	1	Oksygenrikt 0-9 m (95 %), lite oksygen mot bunnen 40 %
Sjøvannsanalyser pp	2	I P11 ble det målt metaller i fire dyp. Like nivå i alle dyp. As, Hg, TBT (<), PAH og PCB i tkl II.
Miljøgifter fisk	1	Kun målt Hg i fiskefilet. Tkl II. Samme nivå i 1997 og 2009.

Tiltaksområder Flekkefjord

Metode/område	Tiltaksareal (m ²)	
	Mudre	Tildekke
1: Øvre Hølen	2500	
2: Sagåsen	2500	
3: Slippen	10000	10000
4: Trellevika	5000	
5: Tjørsvågstrand	2500	45000
6: Simek nord	1700	
7: Simek sør	20000	10000

Forslag til overordnet miljømål for Flekkefjord

- › Forurenset sjøbunn i Flekkefjord skal ikke utgjøre en helsefare for mennesker.
- › Forurenset sjøbunn i fjordområder innenfor Sveigeodden skal ikke gi negativ påvirkning på økosystemet i ytre fjordområder.

Tiltaksområde 1: Øvre Hølen

Forslag til tiltaksmiljømål for Flekkefjord

- › I de øverste 10 cm av sedimentene i tiltaksområdene skal innholdet av organiske miljøgifter og tungmetaller være i tilstandsklasse II eller lavere i henhold TA-2229/2007, i inntil 4 uker etter avsluttet tiltak.

Nærmere identifisering og avgrensning vertikalt og horisontalt (krav 1 i tillatelsen fra Fylkesmannen, 26.08.2015)

Område 1: Øvre Hølen

Område 5: Tjørsvågstrand

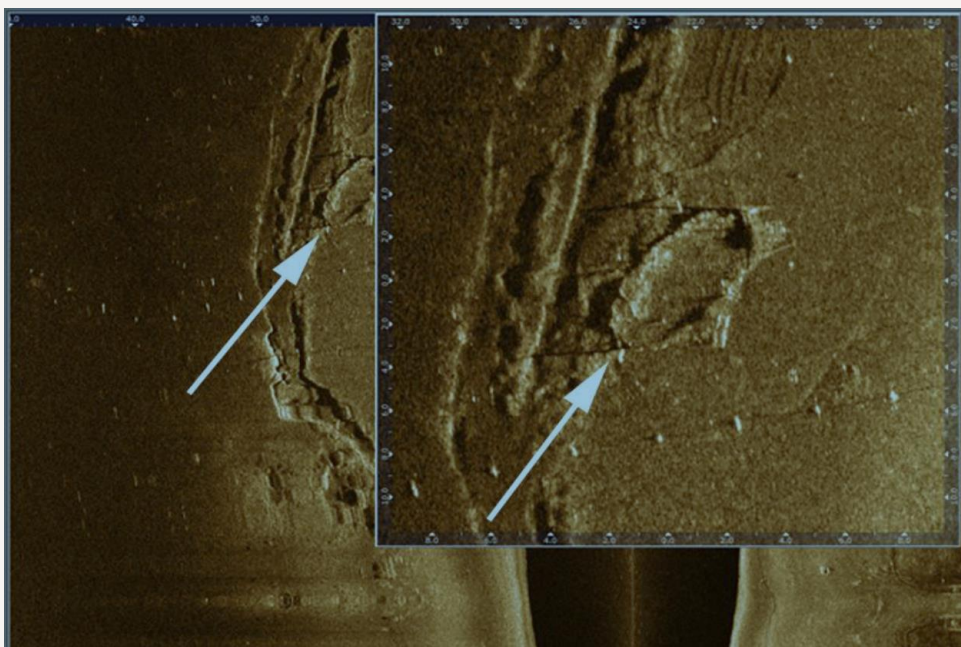

Kartlegging utført av Norsk Maritimt Museum

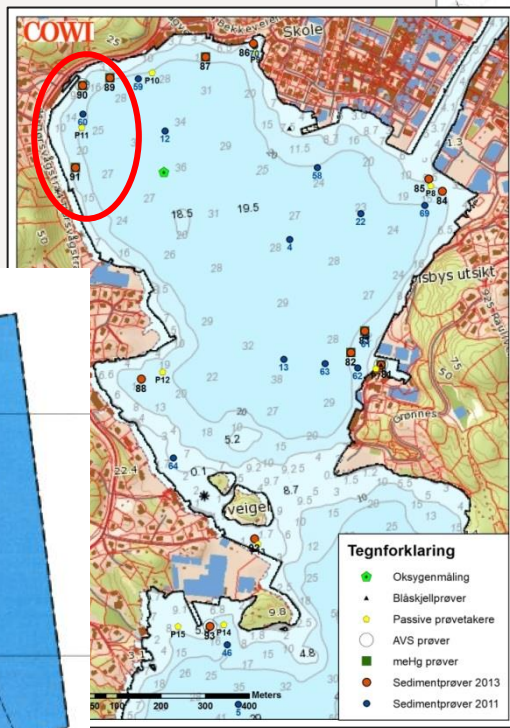

Funnet vrak som er vernet etter kulturminneloven

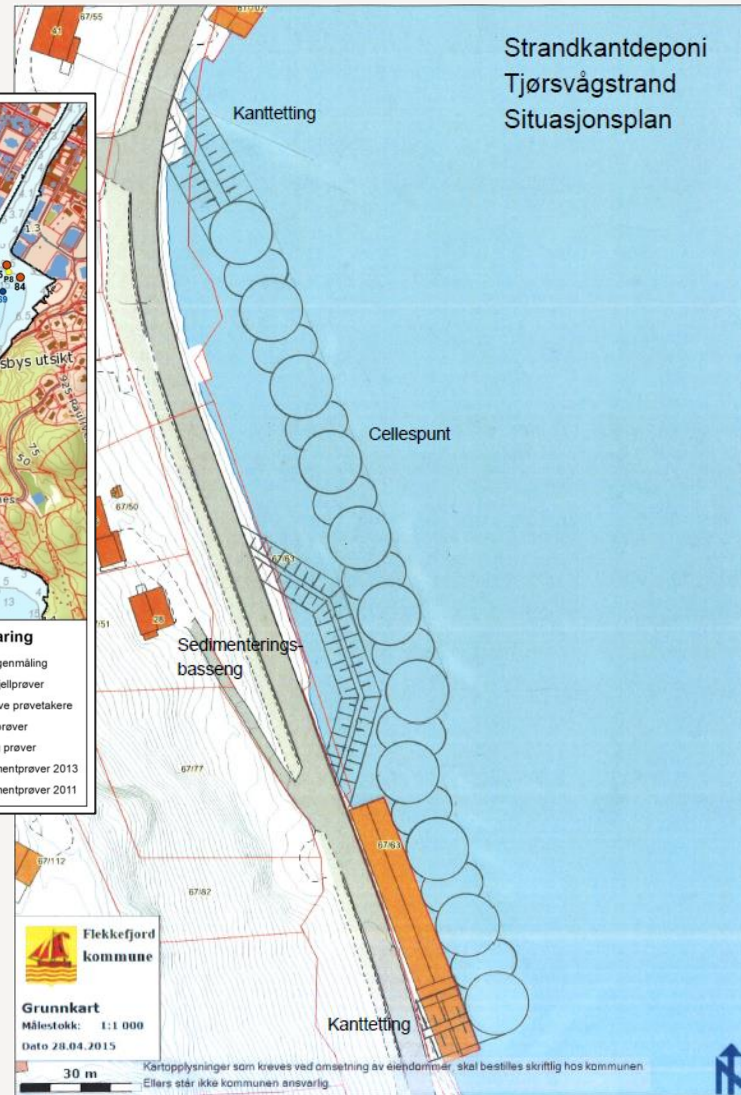
Område 5: Slippen

Tiltak med byutviklingsprofil – Strandkantdeponi Tjørsvågstrand

- Tegnforklaring**
- Oksygenmåling
 - ▲ Blåskjelprøver
 - Passive prøvetakere
 - AVS prøver
 - meHg prøver
 - Sedimentprøver 2013
 - Sedimentprøver 2011

Grunnkart
Målestokk: 1:1 000
Dato 28.04.2015

30 m

Kartopplysninger som kreves ved omsetning av eiendommer skal bestilles skriftlig hos kommunen. Ellers står ikke kommunen ansvarlig.

Strandkantdeponi
Tjørsvågstrand
Situasjonsplan

Tiltaksområde – Indrevika i Fedafjorden

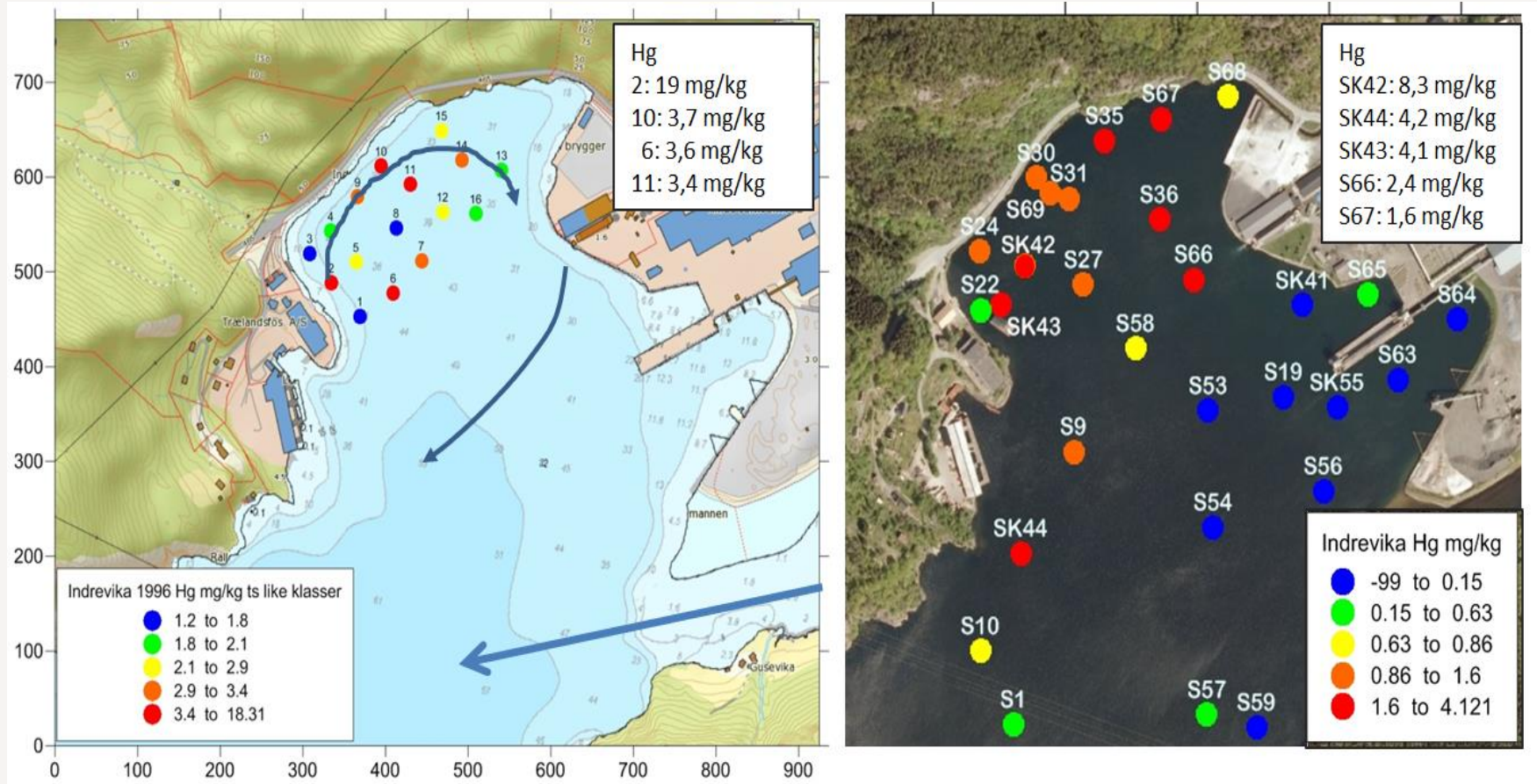

FORURENSEDE SEDIMENTER - KLART FOR TILTAK
I FLEKKEFJORD OG FEDAFJORDEN

Fedafjorden

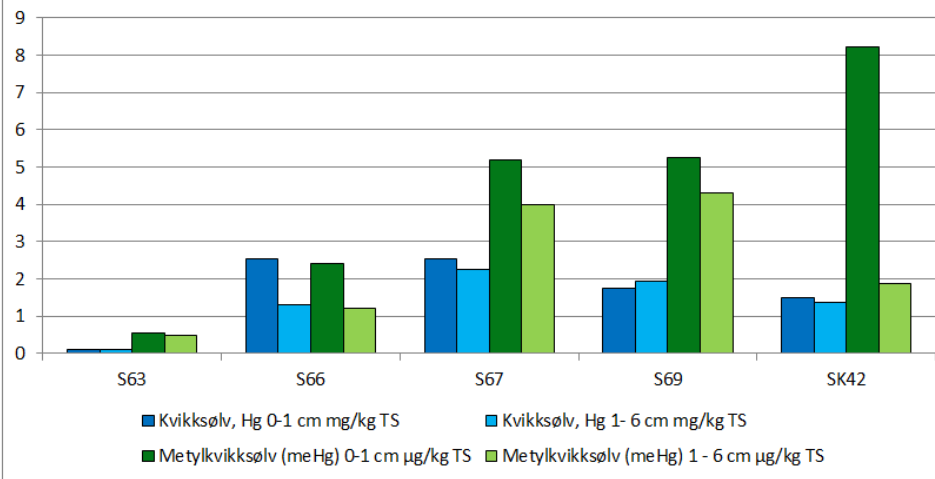
Kvikksølv i sediment i 1996 og 2010/2013

(NB! Legg merke til at det er ulik klassifisering av fargekoder for 1996 og 2010/2013)

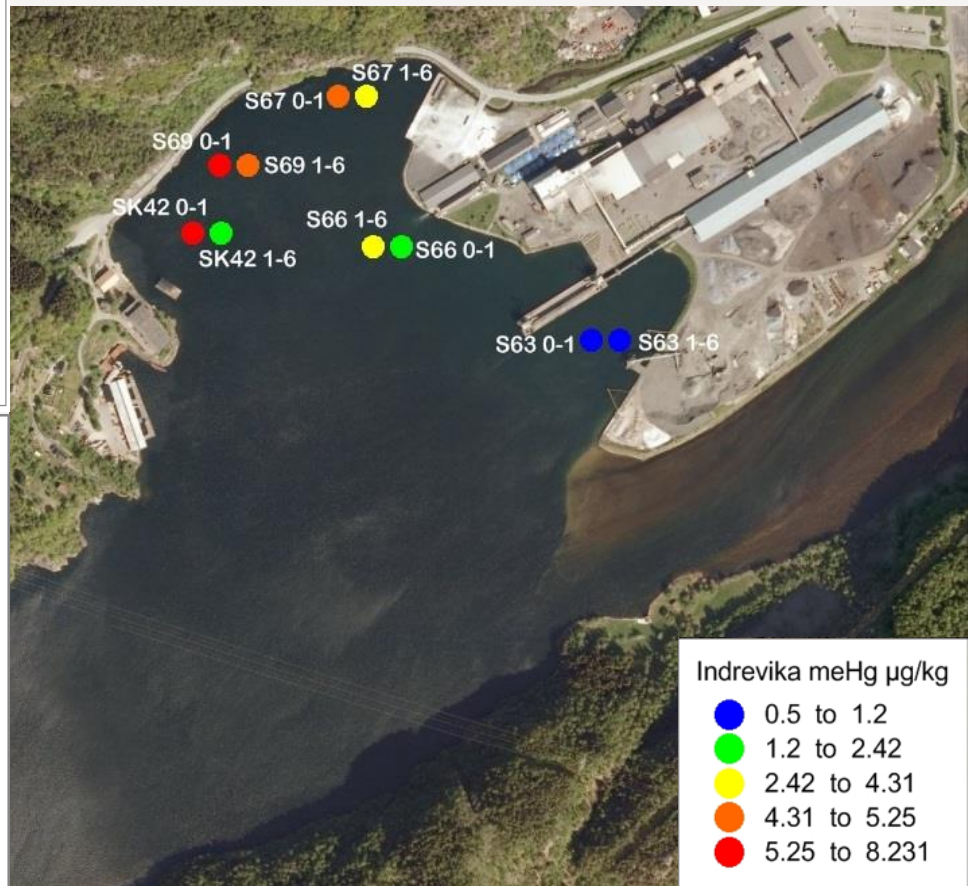
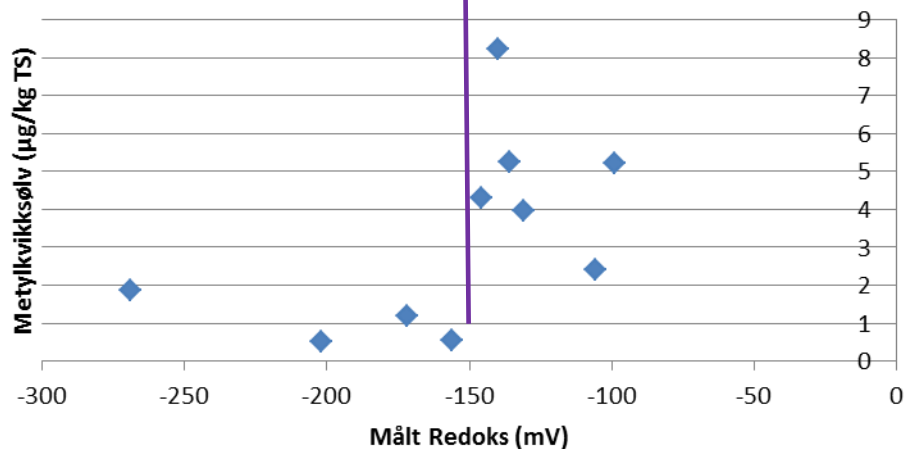

Kvikksølv – metylkvikksølv Fedafjorden

Sammenligning av kvikksølv (mg/kg) og metylkvikksølv (µg/kg)

Metylkvikksølv mot redoksforhold

Fedafjorden – Indrevika

Kvikksølv

Blåskjell (vv)
Hg: 28 µg/kg

Sjøvann
Hg: 0,004 µg/l

Torsk (vv)
meHg
filet: 130 µg/kg
lever: 100 µg/kg

Bunndyr (vv)
Hg 36 µg/kg
meHg 0,4 µg/kg

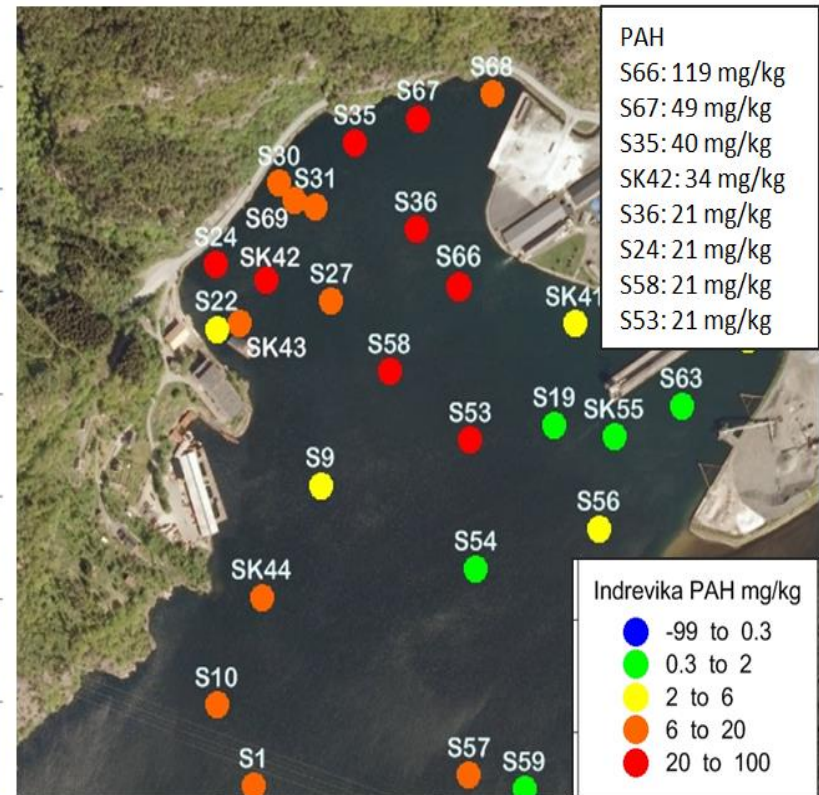
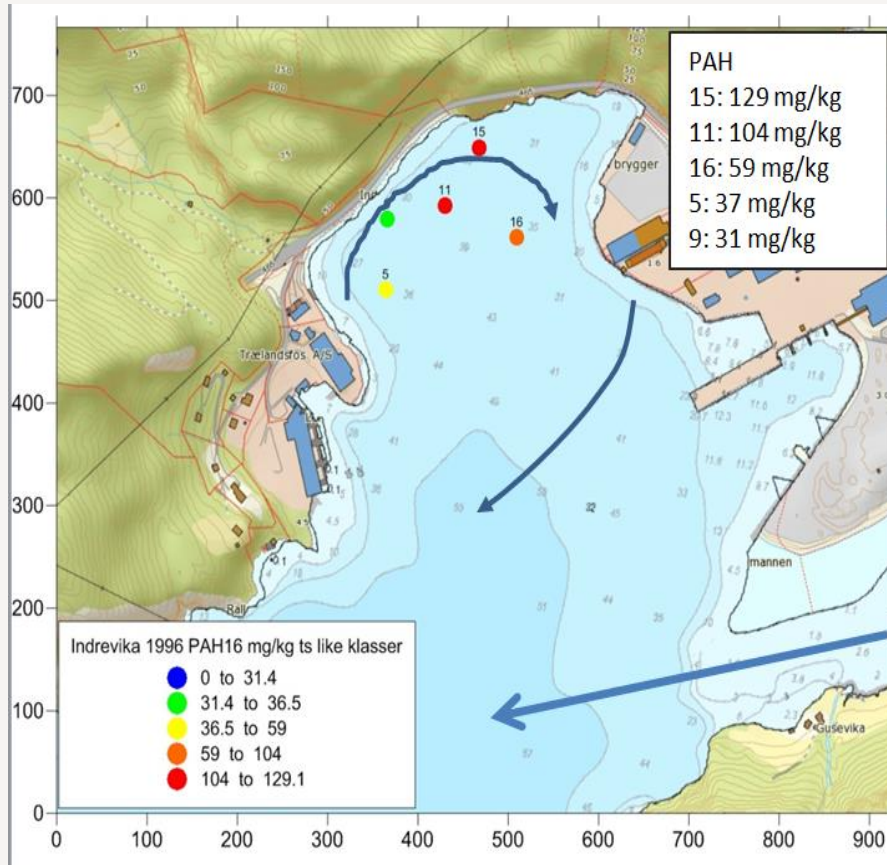
Sediment (TS)
Hg 960 µg/kg 4 120 (max)
meHg 4,33 µg/kg 8,23 (max)

Fedafjorden

PAH i sediment i 1996 og 2010/2013

(NB! Legg merke til at det er ulik klassifisering av fargekoder for 1996 og 2010/2013)

Fedafjorden – Indrevika

PAH16

Blåskjell (vv)
22 µg/kg

Sjøvann
0,018 µg/l

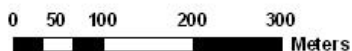
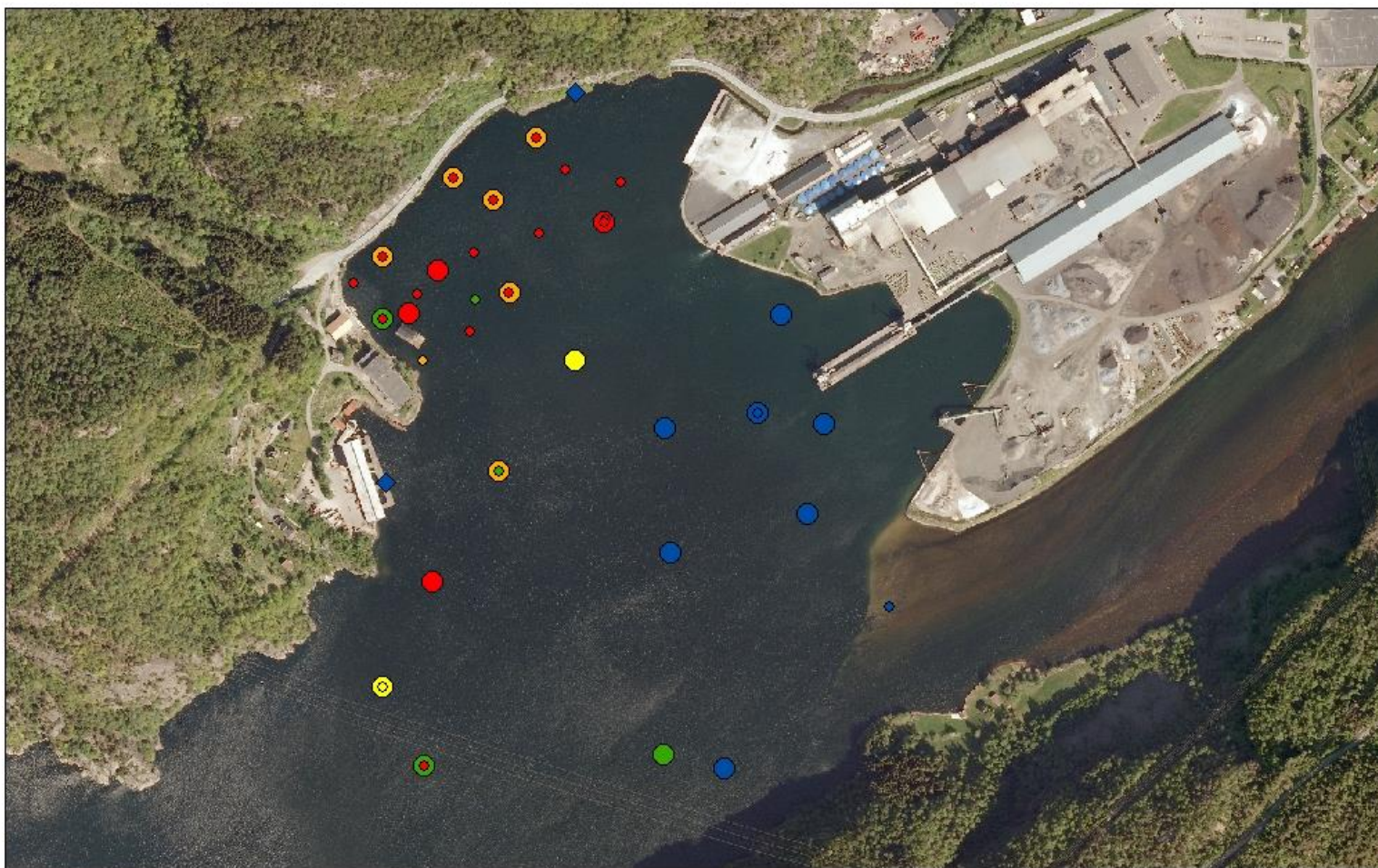

Torsk (vv)
PAH16
filet: 0,008 µg/kg
lever: 0,028 µg/kg

Sediment (TS)
15 820 µg/kg 119 000 (max)

Bunndyr (vv)
1 800 µg/kg

Hg - Sediment (mg/kg)

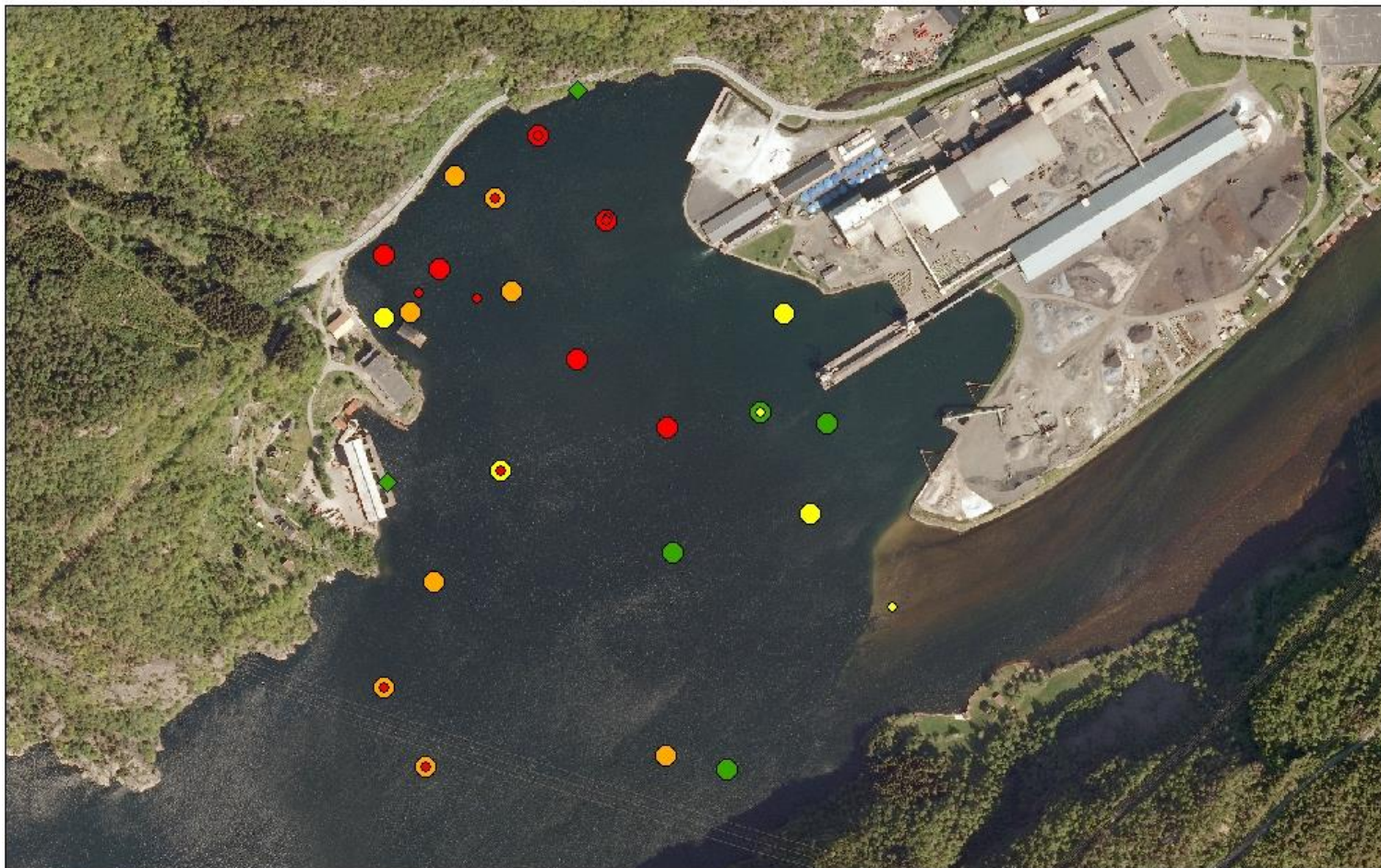
- Klasse I < 0.15
- Klasse II 0.15 - 0.63
- Klasse III 0.63 - 0.86
- Klasse IV 0.86 - 1.6
- Klasse V > 1.6

Hg - Blåskjell (mg/kg)

- ◆ Klasse I < 0.2
- ◆ Klasse II 0.2 - 0.5
- ◆ Klasse III 0.5 - 1.5
- ◆ Klasse IV 1.5 - 4.0
- ◆ Klasse V > 4.0

COWI

Indrevika Sum PAH

0 50 100 200 300
Meters

Sum PAH - Sediment (mg/kg)

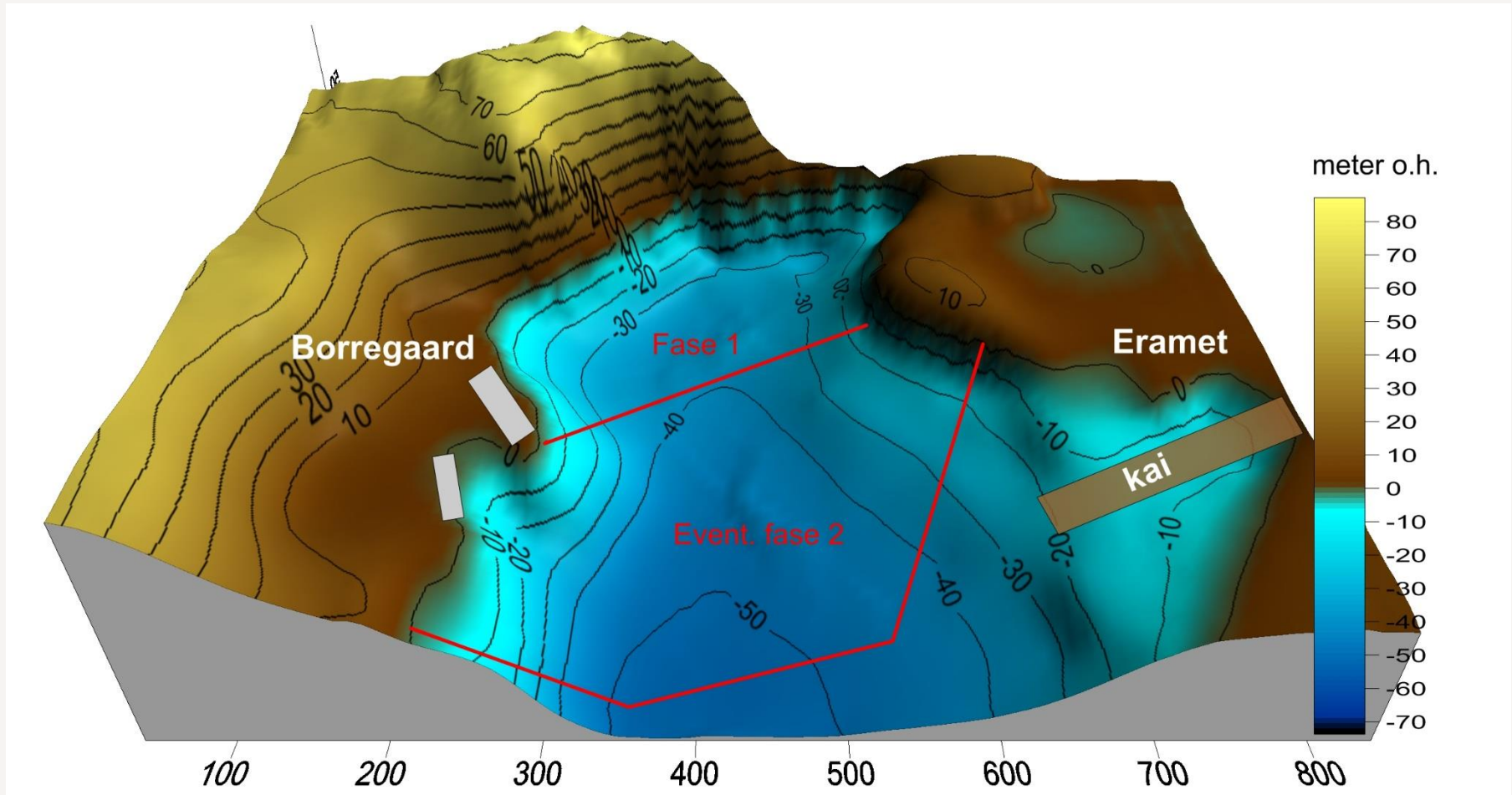
- Klasse I <0.3
- Klasse II 0.3 - 2.0
- Klasse III 2.0 - 6.0
- Klasse IV 6.0 - 20.0
- Klasse V >20.0

Sum PAH - Blåskjell (mg/kg)

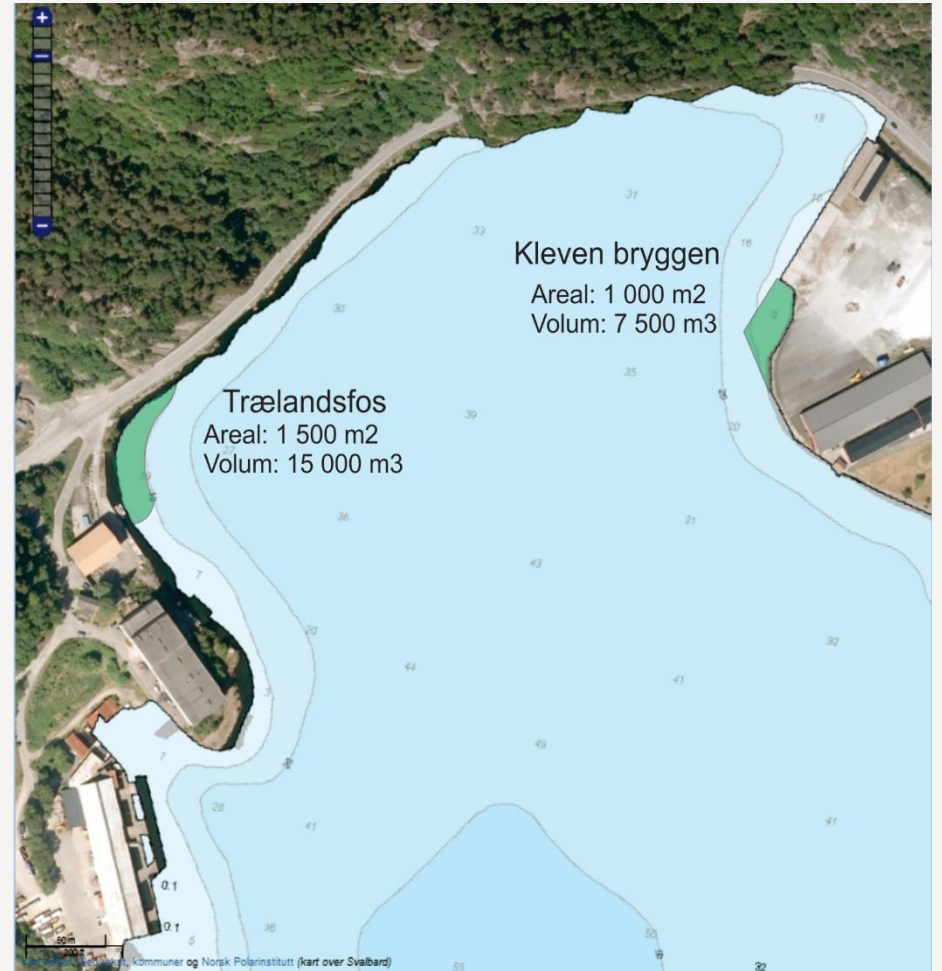
- ◆ Klasse I <0.05
- ◆ Klasse II 0.05 - 0.20
- ◆ Klasse III 0.20 - 2.0
- ◆ Klasse IV 2.0 - 5.0
- ◆ Klasse V >5.0

COWI

Dybdekart Tiltaksområde Fedafjorden - Indrevika

Tiltaksplan Fedafjorden – Indrevika

Takk for oppmerksomheten

Photo: S. Løvland